

УДК 323.2

<http://orcid.org/0000-0001-5918-1705><http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.51238>**О. М. Кужман**

ПІДХІД АКЦЕНТОВАНОЇ РІВНОВАГИ Ф. БАУМГАРТНЕРА І Б. ДЖОНСА ДО ПОЯСНЕННЯ ПРОЦЕСУ ВСТАНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПОЛІТИЧНОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО

Розкривається сутність підходу акцентованої рівноваги Ф. Баумгартнера і Б. Джонса та визначається його можливості для пояснення процесу встановлення регіонального політичного порядку денного. Показано, що в стабільні часи вироблення політики здійснюється за допомогою рутинних практик інтересів, особливої інституційної структури і обмеженої раціональності політичних акторів, питання порядку денного обробляються субсистемами фахівців у паралельний спосіб. У період нестабільності питання порядку денного обробляються у послідовний спосіб широкими колами громадськості, тобто монополія на публічну політику з боку субсистем фахівців відкривається для критики та ентузіазму. Акцентована рівновага, що формується в період нестабільності, визначається, з одного боку, тим, як питання репрезентовані, тобто образом політики, і як проблеми визначаються, а з іншого – інституціями здійснення політики.

Встановлення порядку денного визначається як спосіб регулювання чи управління з боку політичної еліти комплексністю за допомогою спрощення (у послідовному режимі), а не «контролю» (у паралельному режимі). Доведено, що модель акцентованої рівноваги більшою мірою спрямована на розгляд встановлення регіонального порядку денного, оскільки дозволяє розкрити механізми формування набору питань життєвого рівня, локалізованих за місцем проживання громадян.

Ключові слова: *теорія акцентованої рівноваги; субсистеми політики; встановлення регіонального порядку денного; образ політики, визначення політики, інституційний контекст питань.*

О. Н. Кужман

ПОДХОД АКЦЕНТИРОВАННОГО РАВНОВЕСИЯ Ф. БАУМГАРТНЕРА И Б. ДЖОНСА К ОБЪЯСНЕНИЮ ПРОЦЕССА УСТАНОВЛЕНИЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ПОВЕСТКИ ДНЯ

Раскрывается сущность подхода акцентированного равновесия Ф. Баумгартнера и Б. Джонса и определяется его возможности для объяснения процесса установления региональной политической повестки дня. Показано, что в стабильные времена производство политики осуществляется с помощью рутинных практик интересов, особой институциональной структуры и ограниченной рациональности политических актеров, вопросы повестки дня обрабатываются субсистемами специалистов параллельным способом. В период нестабильности вопросы повестки дня

обрабатываются последовательным способом широкими кругами общественности, то есть монополия на публичную политику со стороны subsystems специалистов приоткрывается для критики и энтузиазма. Акцентированное равновесие, которое формируется в период нестабильности, определяется, с одной стороны, тем, как вопросы репрезентованы, то есть образом политики, и как проблемы определяются, а с другой – институциями осуществления политики.

Установление повестки дня определяется как способ регулирования или управления со стороны политической элиты комплексностью с помощью упрощения (в последовательном режиме), а не «контроля» (в параллельном режиме). Доказано, что модель акцентированного равновесия большей мерой направлена на рассмотрение установления региональной повестки дня, поскольку позволяет раскрыть механизмы формирования набора вопросов жизненного уровня, локализованных по месту жительства граждан.

Ключевые слова: теория акцентированного равновесия; subsystemы политики; установление региональной повестки дня; образ политики; определение политики; институциональный контекст вопросов.

O. M. Kuzhman

THE PUNCTUATED-EQUILIBRIUM APPROACH OF F. BAUMGARTNER AND B. JOHNSON TO THE EXPLANATION OF PROCESS OF THE ESTABLISHMENT OF THE REGIONAL POLITICAL AGENDA

The essence of the Punctuated-Equilibrium approach of F. Baumgartner and B. Johnson is determined by its ability to explain the process of establishing regional political agenda. Shown that stable during the policy-making by means of routine practices of concern, especially institutional structure and limited rationality of political actors, the agenda handled by subsystem experts in parallel manner. In the period of instability issues on the agenda are handled consistent general public, ie the monopoly of public policy of the subsystems experts called for criticism and enthusiasm. Health accented formed during the instability is determined, on the one hand, how the issue represented, that the image of politics and how problems are defined, and the other – the institutions implementing policies.

Agenda setting is defined as a method for management and regulation of the political elite complexity through the simplification (in sequential manner), not «control» (in parallel manner). Proved that the model is Punctuated-Equilibrium is more directed to the establishment of a regional agenda as to discover the mechanisms of a set of standards of living, localized at the residence of citizens.

Key words: the Punctuated-Equilibrium theory; policy subsystems; regional agenda-setting; policy image, issue definition; institutional context of issues.

Постановка проблеми. На Заході встановлення порядку денного (agenda-setting) використовується різними групами інтересів, які намагаються впливати на ухвалення найбільш вигідних для них політичних рішень. Участь громадськості у цій боротьбі доволі обмежена, проте жорстка

конкуренція вимагає від учасників політичного процесу шукати підтримки у населення, для чого необхідно ретельно аналізувати запити суспільства і включати їх у порядок денний. У результаті цього, відбувається трансляція приватних питань у публічні, які стають невід'ємною частиною публічного простору і дискурсу, що тягне за собою заходи щодо вирішення цих проблем. Розвинені західні демократії побудовані таким чином, що даний процес за допомогою безлічі ітерацій допомагає політичній системі підтримувати себе. На думку більшості західних учених, визначальною характеристикою демократії є чутливість державної політики до громадської думки (див., наприклад: [10].), яка проявляється через репрезентацію політичних переваг або пріоритетів громадян.

Найвичерпніший внесок у сучасну теорію встановлення порядку денного зробили американські вчені Франк Баумгартнер і Брайан Джонс, які запропонували теорію акцентованої рівноваги. Ця теоретична побудова, розроблена на початку 1990-х років і сьогодні не втратила своєї актуальності і виявляє свою продуктивність для пояснення процесу встановлення регіонального політичного порядку денного.

Аналіз актуальних досліджень. Розгляду порядків денних як найважливішого аспекту рішень державної політики у формуванні визначення і ранжирування відносної важливості питань, а також альтернативних варіантів політики, присвячені праці Брайана Джонса і Франка Баумгартнера, а також доробки Елмера Шаттшнайдера, Стюарта Сороки, Пітера Мея і Семюеля Воркмана, Крістіана Бройніга, Стефана Волгрейва, Е. Скота Адлера та ін.

Існує доволі обширна література, яка демонструє динамічну репрезентацію суспільних переваг у процесі розробки політики. Серед авторів, що досліджували ці питання, можна назвати Бенджаміна Пейджа і Роберта Шапіро, Джеймса Стімсона, Майкла Макквіна і Роберта Еріксона, Армена Хаквердяна, Джона Бартла і Себастьяна Деллефана-Авелланеду та ін. У рамках кроснаціональних досліджень цю проблему розглядали Стюарт

Сорока і Крістофер Влецін, Сара Хоболт і Роберт Клемменсен, які у своїх працях підкреслювали безперервний характер зрушень і переходів у настроях громадян і державної політики.

Метою статті є розкриття сутності підходу акцентованої рівноваги Ф. Баумгартнера і Б. Джонса та визначення його можливостей для пояснення процесу встановлення регіонального політичного порядку денного.

Виклад основного матеріалу. На початку 90-х рр. ХХ ст. американські вчені Франк Баумгартнер та Брайан Джонс для вивчення процесу творення державної політики розробили теорію акцентованої рівноваги («Punctuated-Equilibrium theory», PЕТ), яка спрямована на пояснення різких змін в політичному курсі [4].

З комп'ютерних наук Ф. Баумгартнер і Б. Джонс запозичили ідею про те, що люди обмежені у своїй здатності до обробки інформації, тому треба, щоб питання оброблялися паралельно, а не послідовно. Можливістю обробки інформації про проблеми в паралельний спосіб володіють лише інститути – субсистеми політики, для індивідів у силу його обмежених когнітивних можливостей це є неможливим – для них доступний тільки серіальний спосіб обробки інформації [1, с. 8].

Свою головну позицію американські вчені обґрунтовують наступним чином: «Враховуючи міріади проблем, перед якими постають усі складні суспільства, питання зазвичай повинні бути віднесені до субсистем публічної політики, у яких домінують експерти з цих питань. Така спеціалізація – єдиний спосіб для системи впоратися з питаннями паралельним чином, а не послідовно... Однак час від часу питання... виходять нагору в політичний порядок денний, де їх обробляють лише по одному нараз. Цей період доступу до порядку денного, коли нові учасники зацікавлюються обговоренням, настає тоді, коли з'являється тенденція до значних змін, що часто руйнує одну або більше субсистем публічної політики. Отже політична система, що об'єднує системи паралельного й послідовного розгляду багатьох питань, містить у собі неперервне створення й руйнування субсистем політики...

існують потужні сили змін, які можуть проходити по всій системі. Вони не контролюються і не створюються якоюсь однією групою або особою, а є результатом множини взаємодій між групами, що прагнуть запропонувати нове розуміння питань... Сили, що створюють стабільність протягом певних періодів, – ті самі, що об'єднуються під час критичних періодів для підсилення різких і тривалих змін в інші періоди. ... ці сили стають результатом складних взаємозв'язків багатьох інституцій у суспільстві. Коли вони об'єднуються для підсилення тиску в бік змін, їхню навалу неможливо зупинити» [4, р. 236-237].

У цілому субсистеми політики, хоча й організують мобілізацію інтересів, не мають постійної монополії на питання: вони зростають і занепадають. Політичні еліти, якщо і не контролюють процес встановлення порядку денного, але безперечно вирішальним чином впливають на те, яке питання порушується, яке приглушується, а яке потрапляє до порядку денного. Ці обставини дозволили Вейну Парсонсу зробити висновок, що підхід Ф. Баумгартнера і Б. Джонса «пропонує корисний синтез того, що можна назвати плюралістичною версією встановлення порядку денного, його нездатність врахувати владу й класові відмінності робить його менш придатним до застосування в питаннях, де присутня політична та економічна нерівність. Те, що може спрацювати як пояснення політики щодо тютюнопаління, екології й автомобільної безпеки, може виявитися менш переконливим, коли мова йде про пояснення того, як встановлюється порядок денний у таких питаннях публічної політики, які включають у себе перерозподіл влади, забезпечення добробуту чи доходи» [2, с. 190].

За Ф. Баумгартнером і Б. Джонсом, основними субсистемами вироблення політики у період стабільності виступають політичні мережі. Їх автори розглядають як політичні підсистеми, що функціонують усередині галузей або в міжгалузевому просторі. Такий підхід дозволяє говорити про існування, наприклад, екологічних політичних мереж, кожна з яких має свою спеціалізацію (регулювання рівня токсичних викидів і відходів, охорона лісів

та ін.). Крім того, сфера аналізу розширюється завдяки тому, що нерідко діяльність галузевих мереж перетинається, і формуються міжгалузеві альянси навколо спільних проблем. Наприклад, проблема зміни клімату, що відноситься до категорії слабоструктурованих проблем, є актуальною не тільки для учасників екологічних мереж, але і зачіпає сфери транспорту, енергетики, науки і технологій, соціального захисту та ін., що створює основу для об'єднання зусиль і ресурсів представниками цих галузей для спільного вирішення даної проблеми.

У мережі діють два типи механізмів зворотного зв'язку – негативний і позитивний. Тут варто відзначити, що ці номінації не несуть оцінних характеристик, тобто негативні механізми не завдають шкоди системі. Зокрема, Ф. Баумгартнер і Б. Джонс стверджують, що «цілісне бачення політичної системи повинно включати як негативні, так і позитивні механізми зворотного зв'язку, оскільки події, що роблять можливими дію одних, також роблять неминучими дії інших» [5, р. 7]. Негативні механізми зворотного зв'язку включаються в формі контролю за системою в разі відходу мережі від виконання заданої мети. В іншому випадку кордони мережі поступово розмиваються, що призводить до зникнення структури. Зокрема, передбачається використання санкцій відносно учасників мережі з метою коригування їх девіантної або оппортуністської поведінки. Позитивні механізми зворотного зв'язку відображають адаптивну стратегію мережі, яка адекватно реагує на виклики зовнішнього оточення і внутрішнього середовища. Вони починають діяти, коли виробники політики усвідомлюють, що на старі проблеми необхідно подивитися по-новому.

Механізм зворотного зв'язку в мережі активують два типи процесів: копіювання і зміщення уваги. Копіювання передбачає вчинення дій за аналогією з тим, як надходять інші. Зсув уваги відбувається в результаті того, що індивіди сприймають лише окремі елементи свого оточення і не можуть сприймати його як єдине ціле. В результаті раніше ігноровані в політичному порядку денному проблеми або їх елементи, в певний момент часу набувають

виняткову значимість, породжуючи каскад нових взаємодій всередині мережі [5, р. 7]. Таким чином, увага учасників мережі в залежності сигналів, що надходять до мережі, зміщується від одних елементів проблеми до інших, що може привести до трансформації мережної структури і переспрямувати обмінні потоки в ній. У політичних мережах ці два типи механізмів зворотного зв'язку взаємодоповнюють один одного, проте в окремих випадках вони можуть протистояти один одному.

Переведення пріоритетів громадськості до порядку денного політичних інститутів управління є основною формою динамічної репрезентації суспільних проблем у полі публічної політики. Виробники політики мають вибірково надавати увагу до питань громадськості. Коли занепокоєння громадськості з приводу певного питання збільшується, вона посиляє сигнал політикам, що це питання вимагає уваги (і справді може зажадати політичних дій). Виробники політики мають приділяти першочергову увагу сигналам від громадськості щодо рейтингу відносної важливості їх питань (див., наприклад: [6; 8–9]). Це може, в свою чергу, привести до репрезентації пріоритетів у результатах реальної політики. Тому політики можуть використовувати інформацію про відносну важливість питання, щоб реагувати на громадську думку. Тому загальні очікування щодо динамічної репрезентації в інститутах державної та регіональної влади полягає в тому, що зміни в пріоритетності питань з боку громадськості позначаються на змінах у політичному порядку денному відповідного інституту державної та регіональної влади. Виходячи з цього репрезентація може відбуватися через зв'язок між політичними пріоритетами громадян і політичною програмою уряду.

Таким чином, підсистеми політики дають змогу політичній системі розглядати питання паралельно, і лише в періоди нестабільності вони встановлюють порядок денний так, щоб розглядати питання послідовно.

Розвиваючи ідеї еволюційної біології Найлза Елдріджа і Стівена Джея Гулда про те, що більшу частину часу біологічні види майже не змінюються,

залишаючись у стані т. зв. «стазису», в той час як еволюційні зміни зазвичай протікають швидко (порівняно з періодом стазису), теорія акцентованої рівноваги Ф. Баумгартнера і Б. Джонса визначає, що процес вироблення політики більшу частину часу протікає плавно через вплив закріплених за допомогою рутинних практик інтересів, особливої інституційної структури і обмеженої раціональності акторів, нездатних у конкретний момент часу оцінити всю повноту і складність політичного питання [4, р. XXII-XXIII]. Тобто вироблення політики має великі періоди стабільності, які перемежаються періодами нестабільності.

Обмежена раціональність стосується нездатності людей підрахувати витрати й вигоди від потенційного рішення та вибрати найкращий напрям дій [4, р. XXIII]. Основою такої нездатності виступають когнітивні та емоційні обмеження акторів. Відмінності між акторами з цієї точки зору впливають на спосіб обробки інформації, характер уваги до проблем, структуру порядку денного.

У сучасній політиці переважна кількість публічних питань, які розглядаються в процесі вироблення політики, мають складну природу. Так, проблеми регулювання свободи слова, економіки, клімату, енергетики, збройних сил, позитивної дискримінації та багато інших мають безліч вимірів, використовуючи які можна повністю змінити сприйняття людьми даних проблем і прийняте по ним рішення. При цьому Б. Джонс стверджує, що зміни в ухваленні рішень з'являються не через випадкові зміни в уподобаннях чи властиву людям від народження ірраціональність, вони виникають через зсув уваги (див.: [8]). Організації також можуть розглядатися з точки зору даної теорії, оскільки за своєю архітектурою вони схожі з людським мисленням, будучи створеними в результаті його роботи (див.: [7]). Тому дані міркування можуть бути також застосовані до політичних організацій для пояснення процесу вироблення політики.

У зв'язку з цим Брайан Джонс пише: «Інформація розглядається як початково неоднозначна, проте вона відіграє дуже важливу роль для

керівників і політичних підприємців у структуруванні питань... Маніпуляція інформацією відіграє ключову роль у приверненні уваги уряду до проблем» [8, р. 23]. По суті, інформація позначає сигнали, тобто об'єктивні зміни в середовищі, в якому твориться державна політика. Вони характеризуються невизначеністю та неоднозначністю [9, р. 7]. Аналіз потоків інформації дозволяє з'ясувати характер динаміки змін у державній політиці.

Використовуючи загальнодоступні джерела – індекси засобів масової інформації та звіти про слухання в Конгресі – Ф. Баумгартнер і Б. Джонс відзначили, як конкретні питання порушувалися і включалися до порядку денного протягом усього періоду після Другої світової війни. Емпіричний аналіз проблем у цей період показав, що розв'язання різних питань – а вони розглядали такі питання, як ядерна енергетика, проблеми містобудування, тютюнопаління, безпека автомобільного руху – має схожу структуру еволюції: порушення рівноваги, коли питання виникає, актуалізується спосіб його репрезентації і збуджуються інституції, пов'язані з ухваленням рішень стосовно цього питання; створення нових інституцій; настання періоду рівноваги. І цикл повторюється.

Саме у період нестабільності з'являється доступ до порядку денного і монополія на публічну політику відкривається для критики та ентузіазму. Перше включає напади на образи й інституції, що може утворити нові інституції, які замінять стару субсистему політики. Друге має вплив на створення нового набору інституцій. Тобто доступ до порядку денного акцентує рівновагу й приводить до легалізації інституцій, які залишаються незмінними протягом багатьох років після першої хвилі критики чи ентузіазму, що внесла зміни. Тобто Ф. Баумгартнер і Б. Джонс доводять, що періоди, коли питання досягають свого піку уваги, можуть мати тривалі наслідки завдяки інституціям, які були створені в період найбільшого замовчування [2, с. 188].

Важливе значення у теорії акцентованої рівноваги надається встановленню порядку денного (*agenda-setting*). Ф. Баумгартнер і Б. Джонс

визначають встановлення порядку денного як спосіб регулювання чи управління з боку політичної еліти комплексністю за допомогою спрощення, а не «контролю». Перехід від одного питання до іншого (послідовний режим) дає політичній системі змогу працювати з «більшою кількістю змінних за той самий час» [4, р. 250], тоді як (за паралельний режим) субсистеми політики вилучають питання, які є нетривкими й піддаються змінам, ослабленню й заміні.

Модель акцентованої рівноваги Ф. Баумгартнера і Б. Джонса є продуктивною, в першу чергу, для розгляду процесу встановлення регіонального порядку денного, оскільки дозволяє розкрити механізми формування набору питань життєвого рівня, локалізованих за місцем проживання громадян.

У зв'язку з цим виникає питання: яким чином всередині інститутів, що ухвалюють рішення на регіональному рівні, розподілені політичні питання? Теорія акцентованої рівноваги пов'язує розподіл інформації всередині регіональних інститутів влади з т. зв. «паралельним процессингом політичних питань», що означатиме ситуацію, коли всередині одного органу, що ухвалює рішення (наприклад, обласна рада) різні бюрократичні організації (наприклад, комісії) розглядають одне і те ж саме питання, але з різних позицій. Ці позиції будуть визначатися специфікою роботи даних органів та їх історією. Тому через існування явища обмеженої раціональності, орган, який ухвалює рішення буде змушений розглядати політичну проблему тільки з одного боку [12, р. 157]. Рефреймінг проблеми одним із суперників може змінити переваги органу, що ухвалює рішення, не змінюючи при цьому пріоритетів у позиціонуванні даної проблеми, в результаті чого і відбудеться різка зміна політичного курсу.

Тобто у період стабільності існує значне порозуміння щодо визначення проблем та їх місця в регіональному політичному порядку денному. З часом виникають проблеми, які вносять зміни в регіональну політику та її інституційну структуру. Ці нові інституції створюють основу для нового

періоду стабільності.

На рівні регіону акцентована рівновага, що виникає у період нестабільності, визначається двома взаємодіючими силами:

1) те, як питання репрезентовані, тобто образом політики («policy image»), і те, як проблеми визначаються («issue definition»);

2) інституційним контекстом питань, тобто інституціями здійснення політики.

Образ політики являє собою сукупність переконань та цінностей, що стосуються конкретної державної політики [3, р. 1045]. У залежності від контексту, певна сфера політики на регіональному рівні може мати декілька образів – як позитивних, так і негативних. Зміни в образі регіональної політики впливають на інституціональну основу її творення, перелік акторів залучених до її підсистеми, потрапляння чи вилучення з її порядку денного певних проблем. Тому зацікавлені політичні актори намагаються контролювати панівний образ політики, маніпулюючи визначеннями проблем політики через використання риторики, символів тощо [1, с. 9].

Визначення політичних питань і включення їх до регіонального порядку денного відіграють ключову роль у перегляді політичної стратегії і тактики. У зв'язку з цим Ф. Баумгартнер і Б. Джонс пишуть: «Акцентована динаміка може бути прямим наслідком обробки непропорційної інформації, у якій люди і організації ведуть боротьбу за пріоритетизацію інформаційних сигналів з навколишнього середовища в межах конкретної інституційної рамки або структури» [9, р. 271–272]. Інакше кажучи, спостережувані в регіональному політичному процесі різкі зміни при ухваленні рішень регіональною владою може бути результатом нездатності виробників регіональної політики розставляти пріоритети різних вимірів однієї і тієї ж проблеми. Через це, поява у регіональному порядку денному нового виміру може змінити структуру переваг виробників політики: «Коли політика переходить на рівень макро-політичних інститутів для здійснення послідовного процесингу політичних питань, вона зазвичай робить це в

умовах зміни визначень питання і загостреної уваги з боку засобів масової інформації та широкої громадськості» [8, р. 185].

У цілому політика регулює зміни в суспільних перевагах як через механізм виборів, так і через «раціональні очікування» від осіб, що визначають політику. З цього приводу Джеймс Стімсон, Майкл Маккуїн, Роберт Еріксон зазначають: «Коли виборні політики відчують зрушення в суспільних перевагах, вони будуть діяти безпосередньо і ефективно, щоб змінити напрямок державної політики... без будь-яких затримок або коливань» [11, р. 560]. Оскільки переваги часто набувають стабільного і систематичного характеру, важливо розрізняти зміни політики, що виникають у зв'язку зі зміною переваг і в зв'язку зі зміною пріоритетів (див.: [8, р. 5–10]).

Відносне різноманіття інформації про проблеми регіональної політики, витрат на пошук і обробку цієї інформації вимагають від виробників регіональної політики – регіональних органів державної і самоврядної влади, регіональних осередків політичних партій, експертних спільнот та ін. – вибору того, які питання брати до уваги, а які питання – ігнорувати. Це створює певні компроміси в процесі розробки регіональної політики та вимагає встановлення пріоритетів між конкуруючими політичними проблемами даного регіону.

У період нестабільності важливу роль у зміні образів та інституцій відіграють регіональні ЗМІ, вплив яких особливо відчутний у стимулюванні змін у регіональному політичному порядку денному. Це відбувається шляхом «спрямування уваги поперемінно на різні аспекти одного й того ж питання протягом певного часу та переорієнтації уваги з одного питання на інше» [4, р. 103]. Проте під час «хитання» від одного питання до іншого мас-медіа слугують для підтвердження й відображення того, що відбувається всередині інституцій, які виробляють регіональну політику. Турботи мас-медіа такі ж хиткі й судомні, як і тих, хто ухвалює рішення: одні підтримують інших [4, р. 125].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, теорія акцентованої рівноваги стверджує, що в стабільні часи вироблення політики здійснюється за допомогою рутинних практик інтересів, особливої інституційної структури і обмеженої раціональності політичних акторів, питання порядку денного обробляються субсистемами фахівців у паралельний спосіб. У період нестабільності питання порядку денного обробляються у послідовний спосіб широкими колами громадськості, тобто монополія на публічну політику з боку субсистем фахівців відкривається для критики та ентузіазму. У період нестабільності формується акцентована рівновага, яка визначається, з одного боку, тим, як питання репрезентовані, тобто образом політики («policy image»), і як проблеми визначаються («issue definition»), а з іншого – інституціями здійснення політики.

Встановлення порядку денного (agenda-setting) визначається Ф. Баумгартнером і Б. Джонсом як спосіб регулювання чи управління з боку політичної еліти комплексністю за допомогою спрощення (у послідовному режимі), а не «контролю» (у паралельному режимі). Модель акцентованої рівноваги більшою мірою спрямована на розгляд встановлення регіонального порядку денного, оскільки дозволяє розкрити механізми формування набору питань життєвого рівня, локалізованих за місцем проживання громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулик В. Г. Метатеоретичний аспект досліджень політичного порядку денного, проведених у рамках вивчення державної політики // Наукові праці. Серія «Політологія». — 2014. — Вип. 236 (Т. 248). — С. 7—13.
2. Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики / В. Парсонс. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. — 549 с.
3. Baumgartner F. R. Agenda Dynamics and Policy Subsystems / F. R. Baumgartner, B. D. Jones // The Journal of Politics. — 1991. — Vol. 53 — № 4. — P. 1044—1074.
4. Baumgartner F.R. Agendas and Instability in American Politics / F.R. Baumgartner, B.D. Jones ; [2nd ed.]. — Chicago : University of Chicago Press, 2009. — XXVII, 339 p.
5. Baumgartner F. Policy Dynamics / F. Baumgartner, B. Jones. — Chicago : University of Chicago Press, 2002. — 302 p.
6. Jones B.D. A Model of Choice for Public Policy / B.D. Jones, F.R. Baumgartner // Journal of Public Administration Research and Theory. — 2005. — Vol. 15. — № 3. — P. 325—351.

7. Jones B. Politics and the Architecture of Choice / B. Jones. — Chicago : University of Chicago Press, 2001. — 128 p.
8. Jones B. Reconceiving Decision-making in Democratic Politics: Attention, Choice, and Public Policy / B. Jones. — Chicago : University of Chicago Press, 1994. — 234 p
9. Jones B. D. The Politics of Attention: How Government Prioritizes Problems / B. D. Jones, F. R. Baumgartner. — Chicago : University of Chicago Press, 2005. — 316 p.
10. Key V.O. Public Opinion and American Democracy / V.O. Key, Jr. — New York : Knopf, 1961. — 256 p.
11. Stimson J. A. Dynamic Representation / James A. Stimson, Michael B. MacKuen, Robert S. Erikson // American Political Science Review. — 1995. — Vol. 89. — P. 543—565.
12. Theories of the policy process / P. Sabatier (ed.). — Boulder : Westview Press, 2006. — 344 p.